

NOTAT TIL
FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

**Samlet samlenotat vedr. rådsmødet (konkurrenceevne) den 27. juni
2011**

Indholdsfortegnelse:

Udmøntning af forstærket samarbejde på patentområdet.... 2

Forslag til Rådets forordning om statuten for det europæiske private sel-
skab.....12

NB! Dette forslag er udgået.

Udmøntning af forstærket samarbejde på patentområdet

Resumé

Rådet (konkurrenceevne) vedtog den 10. marts 2011 at indlede et forstærket samarbejde á 25 lande (med undtagelse af Italien og Spanien) omkring vedtagelse af et patent med enhedsdækning i de deltagende lande. Kommissionen har på dette grundlag den 13. april 2011 fremlagt to forslag til udmøntning af det forstærkede samarbejde. Det drejer sig om et forordningsforslag vedrørende enhedspatentbeskyttelse og et forordningsforslag om en tilhørende oversættelsesordning. Det foreslås at give den europæiske patentmyndighed, EPO, mulighed for at udstede europæiske patenter med enheds karakter, som dermed umiddelbart får samme virkning i alle de 25 lande, som har tilsluttet sig det forstærkede samarbejde. Forordningen skal udgøre en særlig aftale i henhold til den Europæiske Patentkonventions art. 142, der omhandler denne mulighed. Forslaget til oversættelsesordning er baseret på den gældende praksis i EPO, suppleret med en maskinoversættelsesløsning og tilhørende overgangsordninger. Forslagene ændrer ikke i patentlovgivningens substans og vurderes ikke at medføre konsekvenser for dansk lovgivning i øvrigt. På rådsmødet (konkurrenceevne) den 30. maj 2011 blev der udvekslet synspunkter.

Forslagene er sat på dagsordenen for det ekstraordinære rådsmøde (konkurrenceevne) den 27. juni 2011 med henblik på vedtagelse af generel indstilling.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen fremlagde den 13. april 2011 to forslag til udmøntning af Rådets beslutning af 10. marts 2011 om indgåelse af forstærket samarbejde på patentområdet med deltagelse af 25 EU-lande (alle EU-lande på nær Italien og Spanien). Det drejer sig om forslag til forordning om enhedspatentbeskyttelse, KOM(2011) 215, og forslag til forordning om oversættelsesordning for denne enhedspatentbeskyttelse, KOM(2011) 216.

Forslagene udgør tilsammen det ene hovedelement i den reform af det europæiske patentsystem, der siden 2000 har været forhandlet i EU-regi.

Kommissionen fremsatte i 2000 sit oprindelige forordningsforslag til fællesskabspatentet, KOM(2000) 412, med det formål bl.a. at skabe et patent, der umiddelbart fra udstedelsen skulle være gældende for hele EU. Dette patent skulle således komplementere eksisterende patenteringsmuligheder, som omfatter:

- rent nationale patenter udstedt af nationale patentmyndigheder og

- almindelige europæiske patenter udstedt af EPO, som fra udstedelsen overgår til at være et bundt af nationale patenter, der kan gøres gyldige i de EPO-lande, hvor patenthaver ønsker beskyttelse.

EPO (den europæiske patentorganisation med tilhørende patentmyndighed) er en mellemstatslig organisation, der p.t. tæller 38 europæiske medlemslande, herunder alle 27 EU-medlemslande.

Det oprindelige forslag indeholdt bl.a. bestemmelser om, på hvilke sprog patentansøgninger kunne indleveres og behandles, samt til hvilke sprog og i hvilket omfang der skulle ske oversættelse af udstedte fællesskabspatenter.

Ligeledes indeholdt forslaget udkast til et fælles patentdomstolssystem, der alene skulle gælde for fællesskabspatenter. Det blev senere i forhandlingerne udskilt til separat vedtagelse, men i den forståelse, at begge elementer indgår i en samlet pakkeløsning.

Rådet nåede i marts 2003 en fælles holdning, der bl.a. i oversættelses-spørgsmålet var væsentligt ændret i forhold til Kommissionens forslag. De efterfølgende drøftelser viste, at der ikke var grundlag for enighed, og forhandlingerne lå fra foråret 2004 stille indtil 2007, hvor de blev genoptaget.

Da forhandlingerne på baggrund af en omfattende høringsproces blev genoptaget i 2007, var udgangspunktet lydørhed for industriens ønsker om en europæisk patentreform med to hovedelementer. Dels et patent, der fra udstedelsen er umiddelbart gyldigt i hele EU, dels en fælles domstolsløsning, der kan håndtere civile tvister.

I december 2009, blev der i Rådet (konkurrenceevne) opnået generel indstilling om det oprindelige forslag til forordning om fællesskabspatentet, hvor bl.a. spørgsmålet om oversættelsesordningen var udeladt. Der blev samtidig vedtaget rådskonklusioner, hvori jurisdiktionen for fællesskabspatentet tillægges en fælles patentdomstolsløsning, der også skal have jurisdiktion for almindelige europæiske patenter.

Af forordningsforslaget fra december 2009 fremgår det, at fællesskabspatentets ikrafttræden bør ske samtidig med ikrafttrædelsen af en forordning om patentets oversættelsesordning. Endvidere fremgår det, at der først vil kunne søges om fællesskabspatenter, når aftalen om den fælles patentdomstolsløsning er trådt i kraft.

Forslaget til enhedspatentbeskyttelse er fremsat med hjemmel i TEUF art. 118, stk. 1, og skal behandles i den almindelige lovgivningsprocedure med Europa-Parlamentet som medlovgiver, jf. i TEUF art. 294. Forslaget til oversættelses-

ordningen er fremsat med hjemmel i TEUF art. 118, stk. 2, og skal behandles efter særlig lovgivningsprocedure, hvorefter en vedtagelse skal ske med enstemmighed i Rådet efter høring af Europa-Parlamentet.

Formandskabet har den 26. maj 2011 udsendt en kompromistekst, der indeholder ændringer i forhold til begge Kommissionens forslag. Nye kompromisforslag kan muligvis forventes. Nedenfor gennemgås hovedtrækkene i den aktuelle kompromistekst.

Forslaget til enhedspatentbeskyttelse

Med forslaget indføres et alternativ, der komplementerer eksisterende patentbeskyttelsesmuligheder. Forslaget vil gøre det muligt at opnå en umiddelbar og ensartet patentbeskyttelse i de 25 EU-lande på baggrund af et almindeligt europæisk patent udstedt af EPO.

EPO tildeler denne enheds karakter på konkret anmodning fra ansøger i henhold til art. 142 i den Europæiske Patentkonvention (EPK). Det følger herefter af forordningsforslagets art. 1, at forordningen betragtes som en særlig aftale indgået under EPK art. 142.

Tildelingen af enheds karakter medfører, at det pågældende patent kun kan begrænses, overdrages, ugyldiggøres eller ophøre med virkning for samtlige deltagende lande i det forstærkede samarbejde. Der kan tildeles enheds karakter uanset patenthavers nationalitet og bopæl.

Et europæisk patent med enheds karakter skal betragtes som et nationalt patent i det deltagende medlemsland, hvor patenthaver er bosiddende eller har sit primære forretningssted. Er patenthaver hverken bosiddende eller med forretningssted i et af de 25 EU-lande, betragtes et europæisk patent med enheds karakter som et nationalt patent i det land, hvor EPO har sit hovedkvarter (Tyskland).

Med henblik på tildeling og administration af patenter med enheds karakter tilføres EPO en række opgaver i medfør af EPK art. 143. Det drejer sig bl.a. om modtagelse af anmodning om og tildeling af enheds karakter. Endvidere ajourføring af et register, der ligeledes skal indeholde oplysninger om begrænsninger, licenser, overdragelser, ugyldiggørelser eller ophør af disse patenter.

En anden af EPO's administrative opgaver i relation til patenter med enheds karakter omhandler opkrævning og administration af fornyelsesgebyrer, herunder videredistribution af den andel, der tilfalder de deltagende medlemslandes nationale patentmyndigheder.

De deltagende medlemslandes patentmyndigheder tildeles ligeledes en række opgaver. Disse myndigheder skal bl.a. sikre, at anmodninger om enhedskarakter indleveres tidsmæssigt, ligesom myndighederne får et medansvar for ajourføring af ovennævnte register.

Endvidere skal alle de 25 lande være repræsenteret i den komité under EPO's administrationsråd, som skal styre og overvåge EPO's administration af patenter med enhedskarakter. De deltagende lande er samtidig ansvarlige for at sikre domstolskontrol af EPO's afgørelser i relation til tildeling af enhedskarakter.

Det foreslås, at EPO's omkostninger som følge af de opgaver, der tilføjes i medfør af EPK art. 143, dækkes fuldt ud via de indkomne gebyrer.

For så vidt angår de årlige fornyelsesgebyrer, skal de være progressivt stigende over patentets levetid og tilstrækkelige til at dække EPOs omkostninger til sagsbehandling og administration samt sikre balance i EPOs samlede budget.

På det grundlag skal gebyrniveauet nærmere fastsættes, så det

- a) bidrager til at skabe innovation og konkurrencedygtige europæiske virksomheder,
- b) afspejler det geografiske område, som patentet dækker,
- c) svarer til omkostningsniveauet for et gennemsnitligt almindeligt europæisk patent valideret blandt de lande, der deltager i det forstærkede samarbejde.

For så vidt angår den andel af fornyelsesgebyrerne, der skal videredistribueres til de nationale patentmyndigheder, foreslås det, at andelen skal være 50 pct. af fornyelsesgebyrindtægterne.

Det følger endvidere af forslaget, at Kommissionen skal fastlægge den konkrete fordeling af gebyrerne på baggrund af følgende kriterier:

- a) antallet af ansøgninger,
- b) markedsstørrelse udtrykt ved befolkningsantal og
- c) kompensation til medlemslande, der ikke har et af EPO's officielle sprog, som har uforholdsmæssigt lav patentaktivitet, og hvis medlemskab af EPO er relativt nyt.

Det foreslås herefter, at fastlæggelse af det endelige gebyrniveau og den eksakte fordeling af gebyrindtægter til de nationale patentmyndigheder sker i ovennævnte komité under EPO's administrationsråd.

Af forslagets afsluttende bestemmelser fremgår, at forordningen træder i kraft på tyvendedagen efter offentliggørelse i EU-Tidende. Den skal gælde fra samme dato som forordningen vedrørende oversættelsesordningen og etable-

ringen af et patentdomstolssystem. Der kan herefter anmodes om enhedspatentbeskyttelse for alle europæiske patenter, der udstedes fra og med denne dato.

Forslaget til oversættelsesordning

Forslaget til oversættelsesordning er baseret på det system, der gælder for EPOs udstedelse af europæiske patenter, suppleret med maskinoversættelse og en overgangsordning.

Der kan indleveres ansøgninger på alle officielle EU-sprog. Hvor der ansøges på et EU-sprog, som ikke er et af de tre officielle EPO-sprog (engelsk, fransk og tysk), skal ansøger sørge for oversættelse til et af disse sprog med henblik på sagsbehandling. I disse tilfælde vil ansøger få sine udgifter hertil godtgjort helt eller delvist i form af gebyrreduktioner. Udgifterne til godtgørelse dækkes ind via de patentgebyrer, der indbetales til EPO.

Patentet offentliggøres i sin helhed (patentkrav, beskrivelse samt eventuelle illustrationer) på sagsbehandlings sproget. Derudover oversættes patentkravene til de to øvrige officielle EPO-sprog. Omkostninger hertil oppebæres af patentsystemet og finansieres via de patentgebyrer, der indbetales til EPO.

Et særligt maskinoversættelsessystem, der p.t. er under udvikling, skal tilsikre, at såvel patentansøgninger som udstedte patenter bliver tilgængelige på alle officielle EU-sprog uden yderligere omkostninger for ansøger. Maskinoversættelserne vil være tilgængelige online og vederlagsfrit på anmodning. Maskinoversættelser vil alene være til information og har ingen juridisk virkning.

Indtil maskinoversættelsessystemet er tilstrækkeligt veludviklet og velfungerende, foreslås to overgangsbestemmelser. Den ene angår de tilfælde, hvor patentet er udstedt i sin helhed på fransk eller tysk. Her skal patenthaver sørge for en oversættelse af hele patentet til engelsk. Den anden angår det tilfælde, hvor patentet er udstedt i sin helhed på engelsk. Her skal patenthaver sørge for en oversættelse af hele patentet til et hvilket som helst andet officielt sprog i et af de 25 lande, der deltager i det forstærkede samarbejde.

De ekstraordinære oversættelser har ikke juridisk gyldighed og foretages alene af informationshensyn. Efter seks år tages overgangsbestemmelserne op til revision hvert andet år, og de afvikles endeligt efter 12 år.

I tilfælde af en retssag kan en formodet krænker af et patent kræve, at patenthaver forestår autoritativ oversættelse af hele patentet til det officielle EU-sprog, der anvendes i et deltagende medlemsland, hvor den formodede

krænkelser har fundet sted, eller hvor den formodede krænker har sin bopæl. Ligeledes skal patenthaver forestå autoritativ oversættelse til det procesprog, der anvendes i et deltagende medlemsland, hvor sagen bliver ført.

I tilfælde af en eventuel erstatningsudmåling skal der tages hensyn til, at en krænkelser kan have fundet sted, fordi der på tidspunktet for den påståede krænkelser ikke fandtes en sådan autoritativ oversættelse af hele patentet.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet er iht. TEUF art. 118 stk. 1 medlovgiver på forslaget om enhedspatentbeskyttelse og skal iht. TEUF art. 118 stk. 2 høres om forslaget til oversættelsesordning.

Det forventes, at Europa-Parlamentets behandling af forslaget vil finde sted i Retsudvalget (JURI).

Europa-Parlamentet har i 2002 afgivet udtalelse vedrørende Kommissionens forslag fra 2000.

Heri nævnes i relation til oversættelsesspørgsmålet behovet for at finde balance mellem på den ene side hensynet til at kunne indlevere ansøgninger på eget sprog og få kendskab til indholdet af udstedte patenter, og på den anden side at holde omkostningerne på et rimeligt niveau.

I relation til samarbejde mellem patentmyndighederne anføres, at de nationale patentmyndigheder kan gennemføre dele af sagsbehandlingsarbejdet, navnlig efterforskning og undersøgelser, mens ansvaret for udstedelse alene bør påhvile EPO.

I maj 2010 har Europa-Parlamentet bekræftet den holdning, der blev udtrykt i udtalelsen fra 2002.

I forbindelse med sin godkendelse af Rådets anmodning om forstærket samarbejde opfordrede Europa-Parlamentet i februar 2011 Rådet til at vedtage en afgørelse iht. TEUF art. 333 stk. 2 om, at forordningen vedrørende oversættelsesordning skal vedtages efter den almindelige lovgivningsprocedure. Rådet (konkurrenceevne) har endnu ikke drøftet denne opfordring.

3. Nærhedsprincippet

Kommissionen anfører i forslaget, at det eksisterende europæiske patentsystem er dyrt og komplekst, hvilket først og fremmest skyldes oversættelsesomkostninger og overholdelse af medlemslandenes forskellige valideringskrav. Dette

kan på EU-plan kun adresseres i form af en retsakt, der indfører enhedspatentbeskyttelse, som fra udstedelsen gælder i flere medlemslande.

Regeringen tilslutter sig Kommissionens vurdering ud fra den betragtning, at enhedspatentbeskyttelse med en tilhørende oversættelsesordning vil tilbyde ansøgere et bedre og mere effektivt patent, der komplementerer eksisterende patenteringsmuligheder, og som medfører, at man på basis af én ansøgning kan opnå samme beskyttelse i næsten hele EU.

4. Gældende dansk ret

Den gældende lovgivning om patenter findes i bekendtgørelse af patentloven, lov bekendtgørelse nr. 91 af 28. januar 2009, som er ændret ved lov nr. 579 af 1. juni 2010. Herudover findes bekendtgørelse nr. 93 af 29. januar 2009 om patenter og supplerende beskyttelsescertifikater. Danmark har tillige ratificeret Den Europæiske Patentkonvention.

5. Høring

Forslaget er den 13. april 2011 sendt i høring i specialudvalget for vækst og konkurrenceevne samt til øvrige interessenter med høringsfrist den 3. maj 2011.

Der er modtaget høringssvar fra Advokatrådet, Dansk Erhverv (DE), Dansk Industri (DI), Danske Advokater, Foreningen Industriel Retsbeskyttelse (FiR), Håndværksrådet, Lægemiddelindustriforeningen (Lif), Patentagentforeningen samt Sø- og Handelsretten (S&H).

Alle respondenterne stiller sig positivt i forhold til muligheden for at indføre en enhedspatentbeskyttelsesmulighed.

DE og DI fremhæver behovet for vedtagelse af en domstolsløsning i tilknytning til enhedspatentbeskyttelsen. Lif anfører, at tilvejebringelsen af en fælles patentdomstol af høj kvalitet er en afgørende forudsætning for at støtte patentreformens hovedelementer.

Advokatrådet, Danske Advokater, FiR og S&H anfører ligeledes, at anvendelsen af enhedspatentbeskyttelsen forudsætter et domstolssystem, og at en mulig overvejelse er at anvende den model, som gælder for EU-varemærker og EU-design.

Håndværksrådet er positive over for den foreslåede oversættelsesordning, idet der med muligheden for at indgive ansøgning på dansk og modtage kompensation for oversættelsen til EPOs processprog tages hensyn til SMV'ernes behov.

Advokatrådet, Danske Advokater, Lif og S&H anfører, at det bør sikres, at den engelske oversættelse af et patent med enhedskarakter bør være autoritativ.

Advokatsamfundet noterer sig, at bestemmelsen om, at en krænkers eventuelle sprogproblemer bør tages i betragtning i en eventuel erstatningsudmåling, imødekommer tidligere udtrykte bekymringer. DI og Danske Advokater tilslutter sig dette. Lif anfægter denne bestemmelse ud fra den betragtning, at der bør være ens vilkår for alle.

Patentagentforeningen opfordrer til, at der gøres bestræbelser på at få alle lande til at tilslutte sig.

6. Andre landes holdninger

De foreløbige drøftelser har drejet sig om koblingen mellem et fælles patentdomstolssystem og enhedsbeskyttelsen. Endvidere har flere lande udtalt foreløbige reservationer i forhold til forslagets mulige finansielle implikationer. I den sammenhæng har alle lande udtrykt modstand mod Kommissionens forslag om, at den nærmere fastlæggelse af gebyrniveau og fordeling af gebyrindtægter skal finde sted via delegerede retsakter iht. TEUF art 290. **Endvidere har drøftelserne omhandlet den nærmere fastlæggelse af gebyrniveau og gebyrfordeling, hvor en række lande har henvist til rådskonklusionerne fra 2009.**

For så vidt angår oversættelsesspørgsmålet har nogle lande indikeret forskellige tilgange til overgangsbestemmelserne vedrørende maskinoversættelse.

7. Foreløbig dansk holdning

Regeringen er positiv over for forslagene. For så vidt angår forslaget til enhedsbeskyttelse, er det foreløbig dansk holdning at forholde sig åbent til de kompromismuligheder, der vil kunne føre til en udmøntning af det forstærkede samarbejde, idet Danmarks udgangspunkt er, at koblingen mellem et fælles patentdomstolssystem og selve enhedsbeskyttelsen skal genetableres. Tilsvarende tager Danmark afsæt i, at enhedspatentbeskyttelsen skal være budgetneutral både for EPO og de nationale patentmyndigheder, så balancen i det europæiske patentsystems infrastruktur bevares, hvilket sikrer såvel store virksomheder som SMV'ers adgang til patentsystemet.

For så vidt angår oversættelsesordningen, er det foreløbig dansk holdning at forholde sig åbent til de kompromismuligheder, der vil kunne føre til en realisering af enhedspatentbeskyttelse, så længe det sker inden for rammerne af et begrænset oversættelsesregime, som ikke medfører uforholdsmæssigt store

økonomiske omkostninger. På det grundlag vil Danmark kunne støtte op om en løsning, som er baseret på det nuværende EPO-system suppleret med en begrænset overgangsordning.

8. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

En vedtagelse af forslaget til enhedspatentbeskyttelse vil kræve en tilpasning af patentloven, hvor der i kapitel 10 C er indskrevet indledende bestemmelser om 'EF-patent m.v.'

Forslagene indebærer ikke i sig selv statsfinansielle konsekvenser. På længere sigt kan forslaget til enhedspatentbeskyttelse imidlertid få statsfinansielle konsekvenser for Danmark som følge af de konventionsmæssige forpligtelser, der fremgår af Den Europæiske Patentkonvention (EPK). Således pålægger EPK de kontraherende parter en forpligtelse til at inddække organisationens eventuelle tab og forpligtelser i form af lån, der tilbagebetales, i det omfang EPOs fremtidige budget tillader det.

Det bemærkes endvidere, at en fremtidig dansk tilslutning til oprettelsen af et fælles patentdomstolssystem, i det omfang forslaget er kendt i dag, indebærer afgivelse af beføjelser og kræver anvendelse af proceduren i grundlovens § 20. En fremtidig dansk tilslutning til oprettelsen af domstolssystemet kan endvidere indebære statsfinansielle konsekvenser, da finansieringen af et sådan system udestår.

Dele af udviklingsomkostningerne til maskinoversættelsessystemet finansieres over EU-budgettet.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Et effektivt patentsystem vurderes generelt at være til gavn for virksomhedernes innovationsevne og incitament til at kommercialisere deres opfindelser. Derfor vurderes patentsystemet at bidrage positivt til økonomisk vækst, konkurrenceevne og jobskabelse.

Samlet set er det hensigten med forslagene, at erhvervslivet får mulighed for i én proces at kunne opnå en billigere patentbeskyttelse i EU's 25 medlemslande, der har tilsluttet sig det forstærkede samarbejde. Med enhedspatentbeskyttelsen får patentsystemets brugere et alternativ til eksisterende patenteringsmuligheder, der først og fremmest vil være attraktivt for de brugere, som ønsker at opnå beskyttelse i et større antal af de EU-lande, som har tilsluttet sig det forstærkede samarbejde.

De samlede samfundsøkonomiske konsekvenser vil afhænge af gebyrniveauet og fordelingen af gebyrindtægterne samt det fremtidige samarbejde mellem

EPO og de nationale patentmyndigheder i relation til patentsagsbehandlingen. Det kan påvirke Patent- og Varemærkestyrelsens finansielle situation.

Med forslagene kan der opnås store besparelser på oversættelsesomkostninger samt de øvrige administrative procedurer, der i dag skal opfyldes for at et almindeligt europæisk patent kan blive gyldigt i de enkelte lande. Alt afhængig af hvorledes gebyrstrukturen fastlægges, vurderes det, at enhedspatentbeskyttelsen vil være fordelagtig for virksomheder, der ønsker patentbeskyttelse i mere end 4-6 af de 25 lande.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Der kan her henvises til de oven for nævnte administrative forenklinger og besparelser, forslagene indebærer for virksomheder, der ønsker patentbeskyttelse i flere EU-lande, som har tilsluttet sig det forstærkede samarbejde.

11. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Forslagene har været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 27. maj 2011.

Forslag om fællesskabspatentet har været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 27. november 2009. Desuden har forslag om oversættelsesordning været forelagt Folketingets Europaudvalg til orientering den 1. oktober 2010 og til forhandlingsoplæg den 5. november 2010. Endeligt har spørgsmålet om anmodning om at indlede et forstærket samarbejde været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 3. december 2010.

Forslag til Rådets forordning om statuten for det europæiske private selskab

KOM (2008) 396 endelig

Resumé

Kommissionen har den 25. juni 2008 fremlagt forslag til forordning for Rådet (konkurrenceevne) om statuten for det europæiske private selskab. Forslaget indgår som en del af Kommissionens overordnede indsatsområde "Small Business Act for Europe". Formålet med forslaget til det europæiske private selskab (Societas Privata Europea, SPE-selskabet) er at gøre det indre marked mere tilgængeligt for SMV'er ved at gøre det nemmere at udvide forretningsaktiviteter til andre medlemsstater. Dette kan ske ved at tilbyde SMV'er mulighed for at anvende samme, fælles selskabsform overalt i EU.

Der er tale om at indføre en ny selvstændig selskabsform som et frivilligt tilbud til europæisk erhvervsliv. Forordningen foreslås anvendt fra 2 år efter vedtagelsen.

Sagen har den 27. november 2009 været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg.

Forslaget forventes på dagsordenen for det ekstraordinære rådsmøde (konkurrenceevne) den 27. juni 2011 med henblik på politisk enighed.

1. Baggrund og indhold

Kommissionen fremsatte den 25. juni 2008 ovennævnte forordningsforslag om det europæiske private selskab, SPE. Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 308 (nu TEUF artikel 352) i Traktaten om oprettelse af det Europæiske Fællesskab. Rådet skal vedtage forordningen ved enstemmighed og med Europa-Parlamentets godkendelse.

Forslaget indgår som en del af Kommissionens overordnede indsatsområde "Small Business Act for Europe". Forordningsforslaget er en konkret udmøntning af Kommissionens initiativer til at styrke vilkårene for SMV'er.

SMV'er benytter sig sædvanligvis af forskellige nationale selskabsformer, som kan medføre administrative omkostninger og juridisk usikkerhed for virksomhederne, når de driver forretning på tværs af landegrænserne. Med forslaget får SMV'erne en mulighed for at benytte en ny fælleseuropæisk selskabsform og opnår dermed muligheden for et større udbytte af det potentiale, som det indre marked tilbyder.

Der er allerede gennemført to forordninger om fælleseuropæiske selskabsformer: Det Europæiske Selskab (SE) og Det Europæiske Andelsselskab (SCE). SPE-selskabsformen supplerer disse eksisterende selskabsformer, men har SMV'er som den primære målgruppe.

Til forskel fra de to eksisterende fælleseuropæiske selskabsformer tilsigter forordningen for SPE-selskabet som altovervejende hovedregel at udgøre en fuldstændig selskabsretlig regulering af den pågældende selskabsform. Det betyder, at forordningen og selskabets konkret udformede vedtægter sammen vil udgøre en helhed, der dækker den samlede nødvendige regulering af denne selskabsform for så vidt angår selskabsretlige forhold.

Fordelen er, at selskaberne alene vil skulle indrette sig efter ét fælles velkendt selskabsretligt regelsæt. Selskaberne sikres i den forbindelse vide rammer for at aftale sig til rette vedtægtsmæssigt om de konkrete forhold i det enkelte selskab.

Det betyder, at virksomhederne kun i begrænset omfang skal afholde udgifter til at undersøge, hvilke nationale selskabsretlige regler SPE-selskabet i øvrigt måtte være omfattet af. Samhandelspartnere, kreditorer og myndigheder opnår tilsvarende samme klarhed om det retlige regelgrundlag.

De fælles, fleksible regler forringer ikke retsstillingen for kreditorer og medarbejdere.

Da SPE-forordningen skal kunne fungere i samspil med øvrig national regulering, er det nødvendigt at skabe et vist råderum for, at medlemsstaterne inden for forordningens rammer, eller som supplement til forordningens bestemmelser, kan fastsætte særlige bestemmelser for SPE-selskaber, der er registreret i det pågældende medlemsland.

På øvrige områder uden for det selskabsretlige vil et SPE-selskab være omfattet af den relevante nationale lovgivning, fx hvad angår skat, arbejdsret, regnskabsret, konkursret, m.v.

Hovedkarakteristika for forslaget, som det nu foreligger, er:

- Et SPE-selskab kan stiftes af en eller flere fysiske personer eller virksomheder.
- Enhver selskabsform kan som udgangspunkt blive et SPE-selskab.
- Et SPE-selskab reguleres selskabsretligt som altovervejende hovedregel af forordningen og selskabets vedtægter.
- National selskabsret er kun relevant, hvor det er præciseret i forordningen, eller hvor der på grundlag af forordningens bestemmelser nationalt er eller opstår behov for udfyldende bestemmelser.

- Et SPE-selskab kan stiftes fra bunden eller ved omdannelse af eksisterende selskaber.
- Et SPE-selskabs ejerandele kan ikke udbydes eller handles offentligt.
- Kapitalkravet er på mindst 1 euro, dog kan medlemsstaterne fastsætte højere krav op til 8.000 euro (ca. 60.000 kr.).
- Et SPE-selskab er som udgangspunkt omfattet af reglerne for medarbejdernes medbestemmelse i det land, hvor selskabet har sit vedtægtsmæssige hjemsted.
- Et SPE-selskab kan flytte sit vedtægtsmæssige hjemsted til et andet medlemsland.

Som udgangspunkt finder registreringslandets regler om medarbejdermedbestemmelse anvendelse. Ved driftssteder i flere lande eller ved flytning af hjemsted skal der dog foretages en konkret afvejning, der omfatter en kombination af det totale antal beskæftigede, medarbejdernes forholdsvis fordeling på medlemsstater og niveauet for medbestemmelse i de involverede medlemsstater. Dette kan betyde, at det skal aftales, at andre regler end registreringslandets skal finde anvendelse.

Ifølge det nu foreliggende forslag er det ikke muligt at stifte et SPE-selskab ved fusion eller spaltning. Det er heller ikke muligt for et dansk anpartsselskab direkte at omdanne sig til fx et engelsk SPE-selskab af hensyn til medarbejderbeskyttelsen.

I øvrigt gælder regler, der i vidt omfang svarer til de gældende danske regler for anpartsselskaber.

Forordningen fastsætter visse minimumskrav til indholdet af selskabets vedtægter.

2. Europa-Parlamentets holdning

Europa-Parlamentet har den 10. marts 2009 udtalt sig i sagen. Europa-Parlamentet har tilkendegivet støtter forslaget, men har foreslået visse ændringsforslag.

Foruden en række tekniske og sproglige forslag foreslår Europa-Parlamentet, at der stilles krav om grænseoverskridende relationer for at kunne etablere et SPE. Det bør ikke være et krav, at hovedsæde og registreringsland skal være beliggende i samme medlemsstat. Hvad angår kapitalkrav bør ledelsen underskrive en såkaldt solvenserklæring. I modsat fald skal SPE-selskabet opfylde et kapitalkrav på 8.000 euro (ca. 60.000 kr.). Vedrørende medarbejdermedbestemmelse foreslås en række modeller, der består af en kombination af antal

beskæftigede medarbejdere totalt, evt. procentvis fordeling på medlemsstater og niveau for medbestemmelse i hvert medlemsland.

I henhold til TEUF artikel 352 forudsætter vedtagelse Europa-Parlamentets godkendelse.

3. Nærhedsprincippet

Formålet med forslaget er at gøre det indre marked mere tilgængeligt for SMV'er ved at udstyre dem med et fælles instrument, som gør det nemmere at udvide deres forretningsaktiviteter til andre medlemsstater. Dette formål kan tilgodeses ved at give SMV'er mulighed for at anvende samme selskabsform overalt i EU. Den foreslåede selskabsform, som er ensartet, men alligevel indeholder fleksibilitet, vil være det mest effektive og målrettede middel hertil. Til forskel fra en henstilling eller et direktiv vil en forordning resultere i en ensartet ordning, der gælder umiddelbart i alle medlemsstater.

Medlemsstaterne kan ikke selv opfylde dette formål.

Det er Kommissionens vurdering, at forordningen ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at opnå det tilsigtede mål.

På det foreliggende grundlag er det regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet. Regeringen kan tilslutte sig Kommissionens vurdering om, at et fælles retligt instrument vil være mest velegnet til at opnå det tilsigtede mål.

4. Gældende dansk ret

Der er tale om et frivilligt tilbud om en ny fælleseuropæisk selskabsform, der på en række områder er underlagt en regulering, som kendes fra selskabsloven. Der er tidligere gennemført forordninger om fælleseuropæiske selskabsformer om Det Europæiske Selskab og Det Europæiske Andelsselskab. Et SPE-selskab vil være omfattet af den relevante nationale lovgivning.

5. Høring

Forslaget til forordning har været sendt i høring til 57 myndigheder, organisationer m.v. den 18. august 2008 med frist for bemærkninger den 2. september 2008.

Der er ved høringsfristens udløb modtaget svar fra Advokatrådet, Danmarks Rederiforening, Dansk Aktionærforening, Dansk Arbejdsgiverforening,

Dansk Erhverv, Datatilsynet, DI, Domstolsstyrelsen, Finansforbundet, Finansrådet, Foreningen Registrerede Revisorer, Håndværksrådet, Ingeniørforeningen i Danmark, Landbrugsrådet, LO, Realkreditforeningen, Statsadvokaturen for særlig Økonomisk Kriminalitet og Værdipapircentralen. 10 af adressaterne har haft bemærkninger til forslaget. Hovedpunkterne i høringssvarene har været:

DI, Danmarks Rederiforening, Dansk Erhverv og Håndværksrådet har erklæret sig positive over for initiativet. Foreningen Registrerede Revisorer ser ikke noget behov for dette initiativ.

Håndværksrådet bakker op om et kapitalkrav på 1 euro. Den nominelle minimumskapital giver ikke et retvisende billede for soliditeten og yder i mange tilfælde ikke nogen reel sikkerhed for kreditorerne. Foreningen Registrerede Revisorer, som ikke støtter forordningsforslaget, finder, at hvert medlemsland selv må afgøre, om man ønsker at indføre kapitalløse selskaber.

LO lægger afgørende vægt på, at velerhvervede rettigheder til medarbejderrepræsentation ikke sættes under pres. LO finder, at den foreslåede model omkring hjemstedsflytninger ikke indeholder tilstrækkelige garantier ved hjemstedsflytninger. Danmarks Rederiforening ønsker alene, at reglerne for medarbejderrepræsentation på det vedtægtsmæssige hjemsted skal finde anvendelse. Dansk Arbejdsgiverforening kan tilslutte sig forordningsforslagets model, hvorefter det er de nationale regler, der finder anvendelse. Finansforbundet foretrækker modellen fra Det Europæiske Selskab.

Herudover har høringssvarene indeholdt bemærkninger af mere teknisk karakter til forslagets enkelte bestemmelser.

Forordningen har været behandlet i specialudvalget for etablering og tjenesteydelser på et møde den 3. november 2008 og på et møde i specialudvalget den 15. september 2009. Specialudvalget er i den mellemliggende tid blevet holdt orienteret om udviklingen i forhandlingssituationen.

6. Andre landes holdning

Forslaget har været gennemgået i arbejdsgruppen med udgangspunkt i Kommissionens oprindelige forslag og efterfølgende formandskabsrevisio-
ner. Der er principiel opbakning blandt medlemsstaterne til Kommissionens forslag, dog er der blandt medlemsstaterne divergerende synspunkter om følgende hovedpunkter:

- krav om et grænseoverskridende element som forudsætning for at kunne etablere et SPE,

- krav om at registreret hjemsted og hovedsæde skal befinde sig i samme medlemsstat,
- krav til særlig myndighedskontrol af retslig myndighed (notar) i tilknytning til sædvanlige registreringsprocedurer,
- krav til størrelsen af kapitalkrav, og
- krav til at indføre og videreføre medarbejdermedbestemmelse.

Det har senest vist sig, at de afgørende udestående punkter er:

- krav om at registreret hjemsted og hovedsæde skal befinde sig i samme medlemsstat, og
- krav til at indføre og videreføre medarbejder-medbestemmelse

Forhandlingerne blev afsluttet på arbejdsgruppeniveau i efteråret 2009. Det ungarske formandskab har senest den 25. marts 2011 fremlagt en revideret tekst til forordningsforslaget. Forslaget forventes på dagsordenen til ekstraordinære rådsmøde (konkurrenceevne) den 27. juni 2011 med henblik på politisk enighed.

7. Foreløbig dansk holdning

Regeringen er generelt positiv over for Kommissionens initiativ vedrørende ”Small Business Act”. Forslaget til forordningen for SPE-selskabet indgår som et konkret initiativ i dette indsatsområde.

Den omhandlede regulering i forordningsforslaget er generelt forenelig med dansk selskabsret for anpartsselskaber. Forordningsforslagets kapitalkrav, der som udgangspunkt lyder på 1 euro, afviger dog fra danske regler. Det er dog ifølge forordningsforslaget muligt for medlemsstaterne at fastsætte et højere mindste kapitalkrav på op til 8.000 euro (ca. 60.000 kr.) for SPE-selskaber, der er registreret i det pågældende medlemsland. Kapitalkravet til danske anpartsselskaber er på mindst 80.000 kr. ifølge den nye selskabslov. Endvidere er der alene krav om, at 25 pct. skal indbetales fra starten. Det resterende beløb skal indbetales inden tre år derefter.

Uanset størrelsen på det endelige kapitalkrav vil kapitalkravet kun udgøre en del af de overvejelser, som et selskab vil gøre sig, når det skal beslutte sig for én selskabsform frem for en anden. En lang række andre faktorer, som tillid hos kreditorer, markedsgenkendelighed, sammenhæng med øvrige nationale regler, hensyn til anpartshavere m.v. vil have indvirkning på, hvorvidt man som kommende dansk selskab vælger at etablere sig som SPE eller vælger en anden selskabsform, som fx det danske anpartsselskab.

Endvidere kan man ikke etablere sig som et dansk anpartsselskab og samtidig anvende de europæiske kapitalkrav. Der vil være tale om, at man enten etablerer sig efter de danske eller de europæiske regler.

Regeringen finder ikke, at forordningen bør kunne udnyttes til at omgå medarbejderes velerhvervede rettigheder til medbestemmelse. Da modellerne for medarbejdernes medindflydelse inden for EU er meget forskellige, finder man fra dansk side, at en løsning på dette spørgsmål som udgangspunkt bør basere sig på de allerede gennemførte retsakter, der regulerer området. Det drejer sig om direktiv 2001/86/EF om medarbejder-medbestemmelse i SE-selskaber og direktiv 2005/56/EF om grænseoverskridende fusioner af selskaber med begrænset ansvar.

Regeringen finder, at det foreliggende kompromisforslag vedrørende medarbejdermedbestemmelse i tilfredsstillende omfang sikrer medarbejdernes eksisterende rettigheder på området og i videst muligt omfang bidrager til at modvirke, at eksisterende rettigheder kan omgås.

Ifølge det nuværende forslag er det således ikke muligt at stifte et selskab ved fusion og spaltning. Det er fx heller ikke muligt for et dansk anpartsselskab direkte at omdanne sig til et engelsk SPE-selskab. Disse begrænsninger er med til at sikre velerhvervede rettigheder i forhold til allerede gældende ordninger for medarbejdermedbestemmelse.

I den forbindelse skal det pointeres, at der allerede inden for de gældende EU-retlige rammer fx kan stiftes et engelsk anpartsselskab med en registreret selskabskapital på 1 pund og herefter lade selskabets drift foregå gennem en filial beliggende i Danmark, jf. Centros-sagen. De medarbejdere, der er beskæftiget i filialen beliggende i Danmark, vil ikke være berettiget til medarbejdermedbestemmelse, som det kendes fra dansk selskabslovgivning.

Det foreliggende forslag ændrer således ikke på de eksisterende velerhvervede rettigheder, som vi kender dem i dag i forhold til medarbejdermedbestemmelse.

Målgruppen for SPE-selskaber er SMV'er. I lyset heraf er det regeringens vurdering, at der ikke bør stilles krav om, at brug af denne selskabsform skal være betinget af, at visse grænseoverskridende relationer er opfyldt.

Regeringen finder heller ikke, at der bør være et udtrykkeligt krav om, at et SPE-selskabs vedtægtsmæssige hjemsted og hovedkontor skal være beliggende i samme medlemsstat. Dette skyldes, at større fleksibilitet på dette område kan medføre administrative lettelser for virksomhederne, og dermed fremme anvendelsen af den nye selskabsform. SPE-selskaber inden for en koncern vil

således kunne underlægges samme registreringslands regler uanset, at selskabet drives i forskellige medlemsstater.

Endeligt arbejder regeringen for, at selskaberne ikke påføres unødvendige administrative og økonomiske byrder i forbindelse med selskabernes registreringer i de nationale selskabsregistre.

8. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Der er tale om en forordning, der finder umiddelbar anvendelse i medlemsstaterne. Forordningen, der gennemfører en ny fælleseuropæisk selskabsform, er et frivilligt tilbud særligt målrettet SMV'er og tilsigter at udgøre en fuldstændig selskabsretlig regulering af den pågældende selskabsform.

SPE-selskabet reguleres af en kombination af EU-retlige og udfyldende nationale regler. Nationale selskaber reguleres af rent nationale regler. Det er de selskabsretlige regler i SPE-selskabets registreringsland, der finder udfyldende anvendelse. Der er således forskel på den selskabsretlige regulering af nationale selskaber, fx anpartsselskaber og SPE-selskaber.

Når selskabet er registreret i et medlemsland, er der ikke forskel på, hvorledes øvrig national lovgivning finder anvendelse på SPE-selskabet og sammenlignelige nationale selskabstyper. Således vil et dansk registreret SPE-selskab være omfattet af de samme regler som et dansk anpartsselskab. Tilsvarende vil fx et tysk registreret SPE-selskab være omfattet af de samme regler i Danmark som i et hvilket som helst andet tysk registreret selskab, der driver virksomhed i Danmark.

Det betyder for eksempel, at de arbejdsretlige regler, der gælder i det land, hvor den ansatte faktisk arbejder, finder anvendelse, uanset hvor SPE-selskabet måtte være registreret selskabsretligt. Det er alene forholdene i forbindelse med medarbejdermedbestemmelse, som reguleres af forordningen.

Hvad angår det skatteretlige forhold vurderes forslaget ikke at give anledning til skattemæssige betænkeligheder. Et SPE-selskab, der registreres i en anden medlemsstat, vil således efter de allerede gældende skatteregler være fuldt skattepligtigt til Danmark, hvis selskabets ledelse har sit hovedkontor her i landet. SPE-selskabet vil være skattepligtigt på samme måde som et dansk indregistreret aktie- eller anpartsselskab.

Hvis et SPE-selskab, der registreres i en anden medlemsstat, ikke har sit hovedkontor i Danmark, vil selskabet alligevel være skattepligtigt i Danmark af indkomst vedrørende selskabets erhvervmæssige aktivitet (faste driftssted),

faste ejendomme m.v. i Danmark. Dette følger ligeledes af de allerede gældende skatteregler.

De skitserede bestemmelser om fuld og begrænset skattepligt suppleres endelig af bestemmelser om fraflytningsbeskatning i tilfælde, hvor aktiver flyttes ud af dansk beskatning.

Det fremgår udtrykkeligt af begrundelsen for forordningsforslaget, at valget af SPE-selskabet som retlig form for at udøve erhvervsvirksomhed i EU bør være skattemæssigt neutral, og at SPE-selskabet derfor bør underlægges samme skattemæssige behandling som lignende nationale selskaber.

Der vil på enkelte områder være behov for supplerende national selskabsretlig og regnskabsretlig lovgivning for at sikre det nødvendige grundlag for forordningens anvendelse nationalt, fx hvad angår åbenhed om ejerforhold. Endvidere vil der efter omstændighederne være behov for supplerende lovgivning for at sikre den nødvendige kobling til øvrig anvendelig national lovgivning.

På øvrige områder uden for det selskabsretlige vil et SPE-selskab være omfattet af den relevante lovgivning, fx hvad angår skat, arbejdsret, regnskabsret, konkursret, m.v. afhængig af, hvad der i national ret måtte være fastsat.

Forslaget skønnes at ville medføre begrænsede merudgifter til it-tilpasninger i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen med henblik på at kunne registrere disse selskaber. Merudgiften forventes afholdt inden for ministeriets egne rammer.

Forslaget skønnes herudover ikke at ville få statsfinansielle konsekvenser for Danmark.

9. Samfundsøkonomiske konsekvenser

De samfundsmæssige konsekvenser kan ikke angives, men forordningen tilsigter at bidrage til gunstige rammevilkår, som styrker SMV'ers muligheder for at drive virksomhed i det indre marked.

10. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Forordningen har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet. Der er tale om et frivilligt tilbud til erhvervslivet om en ny selskabsform, som tilsigter at forenkle virksomhedsdrift i det indre marked.

Forordningen kan mindske omkostningerne og de administrative byrder forbundet med virksomhedsdrift i det indre marked.

11. Tidligere forelæggelse i Europaudvalget

Folketingets Europaudvalg er tidligere blevet orienteret om Kommissionens initiativ i forbindelse med den generelle behandling af ”Small Business Act” for Europa ved grundnotat af 18. juli 2008.

Økonomi- og erhvervsministeren har på Europaudvalgets møde den 19. september 2008 i forbindelse med samrådsspørgsmål A ad KOM (2008) 396 orienteret Europaudvalget om forslaget.

På Europaudvalgets møde den 28. november 2008 og den 27. maj 2011 orienterede økonomi- og erhvervsministeren om forslaget forud for hhv. råds-mødet (konkurrenceevne) den 1.-2. december 2008 og den 30.-31. maj 2011, hvor forslaget var på dagsordenen.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 27. november 2009 forud for rådsmøde (konkurrenceevne) den 3.-4. december 2009.